



BESLUT
2024-10-16

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 27 juni 2024

Saken

Återkrav av omställningsstudiestöd
på grund av minskad studietakt

Överklagandenämndens beslut

Överklagandenämnden avslår överklagandet.

Överklagandenämndens beslut får enligt 47 § andra stycket i lagen om omställningsstudiestöd inte överklagas.

Ärendet

NN ansökte om omställningsstudiestöd under tiden den 28 augusti 2023 – 14 januari 2024 och tiden den 15 januari – 2 juni 2024. Hon uppgav att hon skulle läsa 15 högskolepoäng per termin.

CSN beviljade omställningsstudiestöd för 50 procent av heltid under 35 år 2023 – vecka 2 år 2024 och för vecka 3 – 22 år 2024.

CSN skickade därefter ett meddelande till NN med anledning av att lärosätet meddelat att hon endast varit registrerad på 12,5 högskolepoäng under perioden vecka 35 år 2023 – vecka 2 år 2024.

NN besvarade CSN:s meddelande och anförde att hon läser 50 procent. Hon bifogade dokumentet "Intyg över förväntat deltagande".

CSN ändrade beviljningen av omställningsstudiestöd för höstterminen 2023 till att avse studier om 40 procent av heltid under vecka 35 år 2023 – vecka 2 år 2024. Grunden för beslutet var att lärosätet meddelat nya uppgifter om NN studier. CSN beslutade även om ett återkrav av 13 222 kronor som betalats ut för vecka 35 år 2023 – vecka 2 år 2024.

NN överklagade beslutet och anförde i huvudsak att hela hennes utbildning ges på 50 procents studietakt och att hon bifogar ett dokument från Stockholms universitets

studie- och yrkesvägledare. – NN bifogade dokumentet ”Intyg över förväntat deltagande”.

CSN överlämnade överklagandet och handlingarna i ärendet samt anförde följande i ett yttrande. För att ha rätt till omställningsstudiestöd på 50 procents omfattning för studier vid högskola eller universitet krävs det att man studerar i genomsnitt 0,75 poäng per vecka. Det är konstaterat, utifrån registreringar i Ladok samt underlag från skolan, att NN har under höstterminen 2023 endast varit registrerad på 12,5 poäng under 20 veckor. Det innebär att hon läser i genomsnitt 0,625 poäng per vecka, vilket då endast ger rätt till omställningsstudiestöd på 40 procents omfattning. Eftersom NN har fått omställningsstudiestöd på 50 procent under höstterminen 2023 så har hon fått för mycket utbetalat, vilket gör att CSN har rätt att kräva tillbaka det belopp som har betalats ut för mycket. Det faktum att skolan menar att utbildningen bedrivs på halvfart i sin helhet, det vill säga 50 procent, saknar relevans i det här fallet då CSN fastställer studietakten utifrån det antal poäng man är registrerad på under respektive studieperiod. Sammantaget bedömer således CSN att överklagandet ska avslås.

NN har fått möjlighet att lämna synpunkter på CSN:s yttrande och har därefter inkommit med skrivelser där hon i huvudsak anför följande. När hon sökte psykoterapeutprogrammet fick hon veta av Stockholms universitet att utbildningen går alla sex terminer på 50 procent studietakt. Hon sökte därför omställningsstudiestöd i förhållande till det. Hon anser att tvisten borde Stockholms universitet ta och inte hon som individ. Stockholms universitet måste ha fått godkänt att säga och bedöma att utbildningen går på 50 procent under alla terminer. Hon anser även att CSN gör fel genom att gå emot en annan myndighets (Stockholms universitet) bedömning av studietakten.

CSN har därefter, genom dess rättsavdelning, på nämndens begäran, inkommit med ett yttrande och anför följande. Sakfrågan i ärendet är om NN studier under perioden den 28 augusti 2023–14 januari 2024 (vecka 35, 2023–vecka 2, 2024) ger rätt till omställningsstudiestöd med 50 procent av helt stöd. Som utgångspunkt kan omställningsstudiestöd med 50 procent av helt stöd lämnas för så många hela veckor som motsvarar antalet högskolepoäng dividerat med 0,75. Omställningsstudiestöd kan dock inte lämnas med 50 procent av helt stöd, i de fall det faktiska antalet veckor under studieperioden överstiger antalet framräknade veckor med mer än två veckor och med mer än 14 procent, avrundat uppåt till jämnt antal veckor. CSN anser att det genom den utredning som myndigheten har vidtagit är klarlagt att NN under perioden den 28 augusti 2023–14 januari 2024 läst kurser motsvarande 12,5 högskolepoäng. $12,5 \text{ högskolepoäng} \div 0,75 = 16,666\dots$. Den aktuella studieperioden omfattar emellertid 20 veckor. Detta innebär att det faktiska antalet veckor under studieperioden (20 veckor) överstiger antalet framräknade veckor (16 veckor) med mer än två veckor och med mer än 14 procent (14 procents avvikelse från 20 veckor motsvarar tre veckor). Med ett studieåtagande om 12,5 högskolepoäng under 20 veckor har NN således inte rätt till omställningsstudiestöd med 50 procent av helt stöd. Att lärosätet bedömer att studierna bedrivs på halvtid medför inte att CSN kan göra någon annan bedömning ifråga om rätten till omställningsstudiestöd. Med ett studieåtagande om 12,5 högskolepoäng under perioden den 28 augusti 2023–14 januari 2024 har NN rätt till omställningsstudiestöd med 40 procent av helt stöd, men inte mer. Eftersom hon har

fått omställningsstudiestöd utbetalt med 50 procent av helt stöd har hon fått omställningsstudiestöd med för högt belopp. Beslutet att betala ut omställningsstudiestöd med 50 procent av helt stöd baseras på de uppgifter NN själv har lämnat om studiernas omfattning. CSN anser därför att hon har orsakat att omställningsstudiestöd har lämnats med för högt belopp. Förutsättningarna för återkrav är därmed uppfyllda. Det har inte framkommit några skäl för att helt eller delvis avstå från återkravet. CSN anser därför att överklagandet ska avslås.

NN har fått möjlighet att lämna synpunkter på CSN:s yttrande, men hon har inte hörts av.

Av intyg från skolan framgår att NN varit registrerad på sammanlagt 12,5 högskolepoäng under perioden vecka 35 år 2023 – vecka 2 år 2024.

Författningsbestämmelser

Av 40 § lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd framgår följande. Om en studerande har fått omställningsstudiestöd felaktigt eller med för högt belopp på grund av att han eller hon har förvärvsarbetat i en större omfattning än den som lagts till grund för beräkningen av stödet, ska det som betalats ut för mycket krävas tillbaka.

Om någon i annat fall än som avses i första stycket genom oriktiga uppgifter eller genom att inte fullgöra sin uppgifts- och anmälningsskyldighet eller på något annat sätt har orsakat att omställningsstudiestöd lämnats felaktigt eller med för högt belopp, ska det som betalats ut för mycket krävas tillbaka. Detsamma gäller om någon på annat sätt fått stöd felaktigt eller med för högt belopp och insett eller borde ha insett detta.

Om det finns synnerliga skäl, får ett krav på återbetalning enligt första eller andra stycket helt eller delvis avstås.

Av 5 kap. 7 § CSNFS 2022:5 framgår följande. Vid studier som avses i 13 § förordningen (2022:857) om omställningsstudiestöd lämnas omställningsstudiestöd för det antal veckor som anges i 8–13 §§. Med det faktiska antalet veckor avses i dessa paragrafer antalet kalenderveckor som helt eller delvis infaller under studieperioden.

Av 5 kap. 11 § CSNFS 2022:5 framgår följande. Vid studier som inte ger rätt till omställningsstudiestöd enligt 8–10 §§ eller om den studerande begär det, lämnas omställningsstudiestöd med 50 procent av helt stöd för så många hela veckor som motsvarar antalet högskolepoäng under perioden dividerat med 0,75. Första stycket gäller inte om det faktiska antalet veckor under studieperioden

1. understiger antalet veckor enligt första stycket, eller
2. överstiger antalet veckor enligt första stycket med mer än två veckor och med mer än 14 procent, avrundat uppåt till jämnt antal veckor.

I de fall som avses i andra stycket 1 lämnas omställningsstudiestöd med 50 procent av helt stöd för det faktiska antalet veckor under studieperioden.

I de fall som avses i andra stycket 2 kan omställningsstudiestöd inte lämnas med 50 procent av helt stöd.

Av 5 kap. 12 § CSNFS 2022:5 framgår följande. Vid studier som inte ger rätt till omställningsstudiestöd enligt 8–11 §§ eller om den studerande begär det, lämnas omställningsstudiestöd med 40 procent av helt stöd för så många hela veckor som motsvarar antalet högskolepoäng under perioden dividerat med 0,6. Första stycket gäller inte om det faktiska antalet veckor under studieperioden

1. understiger antalet veckor enligt första stycket, eller
2. överstiger antalet veckor enligt första stycket med mer än två veckor och med mer än 14 procent, avrundat uppåt till jämnt antal veckor.

I de fall som avses i andra stycket 1 lämnas omställningsstudiestöd med 40 procent av helt stöd för det faktiska antalet veckor under studieperioden.

I de fall som avses i andra stycket 2 kan omställningsstudiestöd inte lämnas med 40 procent av helt stöd.

Av 1 kap. punkt 4 CSNFS 2022:5 framgår att definitionen av studieperiod är den tidsperiod, t.ex. en termin, som kurser eller paket av kurser pågår.

Av 1 kap. punkt 6 samma föreskrift framgår att studietakten är studieomfattningen i förhållande till studieperiodens längd.

Överklagandenämndens bedömning

I ärendet är klarlagt att NN, under höstterminen 2023, har varit beviljad omställningsstudiestöd med 50 procent av helt stöd för att läsa 15 högskolepoäng under vecka 35 år 2023 – vecka 2 år 2024. Av lärosätets rapportering har dock framkommit att NN endast varit registrerad att läsa 12,5 högskolepoäng under vecka 35 år 2023 – vecka 2 år 2024, en studieperiod om 20 veckor. I likhet med CSN finner nämnden att NN, under nämnda förutsättningar, endast har rätt till omställningsstudiestöd med 40 procent av helt stöd. Det har inte, genom intyg eller liknande, framkommit att lärosätets rapportering är felaktig. NN har därför inte rätt till omställningsstudiestöd i större omfattning än vad CSN har beslutat.

NN borde, med hänsyn till att hon läst färre poäng än vad hon uppgett i sin ansökan till CSN, ha insett att omställningsstudiestöd betalades ut med för högt belopp. Grund för återkrav finns därför. För att återkrav ska kunna efterges krävs att det finns synnerliga skäl, det vill säga ytterst speciella omständigheter. De omständigheter som NN har åberopat är, enligt Överklagandenämndens mening, inte sådana att det finns synnerliga skäl för eftergift. Överklagandet ska därför avslås.

Robert Dalman

Julia Haeggström

Beslutet har fattats av Eva Gullfeldt, ordförande, Robert Dalman, myndighetschef, samt ledamöterna Colin Andersson, Olof Edling, Gunilla Lavås, Jessica Levin, Helena Söderberg och Jenny Twana.

Föredragande: Julia Haeggström

Kopia till CSN och CSN:s Rättsavdelning